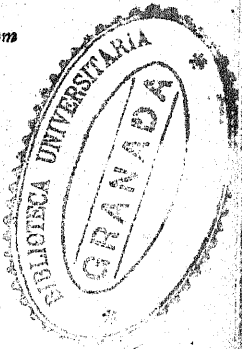

Epitome Chroni-
CORVM REGVM GAL-
liæ à Pharamundo ad Ca-
rolum eius nominis
nonum.

Vna cum eorum demeritis, quantum
fieri potuit, expressis.

P A R I S,
Apud Gulielmum le Noir, via sancti Iacobi, ad
insigne Rosæ albae.

1 5 6 6.

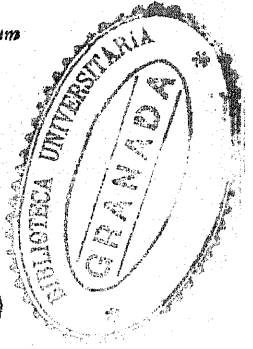
11
12
13

Epitome Chroni-

3

CORVM REGVM GAL-
liæ à Pharamundo ad Ca-
rolum eius nominis
nonum.

*Vna cum eorumdemque regum, quantum
fieri potuit, expressis.*

P A R I S,

Apud Gulielmum le Noir, via sancti Iacobi, ad
infigne Rotæ albae.

1 5 6 6.

Typographus Lectori.

 *Q*uod hoc compendium rerum fortiter ac foeliter gestarum à nostris regibus à Pharamundo primo francorum rege ad Carolum eius nominis nonum nunc rerum potentem, in lucem adiderimus, Lector, mouit nos in linguam nostram gallicam patris amor cupidi eius illustrandæ: quò tibi magis gratum esset hoc compendium huic regū icones ad viuum quantum fieri potuit expressas addidimus sed cum multorum nulla sculpta numismata viderimus, ex fide dignis historiographis eos delineauimus, hac que in re nos facile excusatos habebis, quibus veterum numismatum eorum effi-

gie impressorum copia defuerit,
 Gallis enim antehac curæ non fuit
 regum suorum sculperè effigies (vt
 romanis mos erat) Imperatorũ suo-
 rum imagines auro argento & aliis
 metallis insculpere. Huic operi quan-
 tum potuimus diligentem nauau-
 mus operam & grato animo, lector,
 hoc nostro labore fruere. Vale Lute-
 tiæ Calendis Ianuariis. 1566.

DE PHARAMUNDO I. REGE.

Post mortem Genebaldi
 francorum ducis, initum
 est concilium in ciuitate
 Vurtiburg, ad hoc vt eli-
 geretur Rex. in hoc con-
 cilio conuenerunt Pharamundus o-
 rientalis Franciæ dux, Marcomirus
 dux, & alij cum plures tam Duces,

A ij

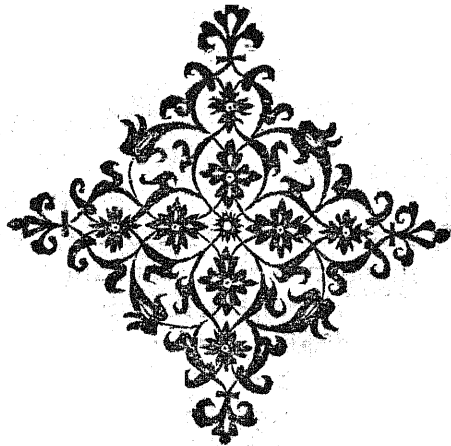
Principes, Sacerdotes, quàm Philo-
phi, hi omnes vno ore in Pharamun-
dum Marcomiri filium cōsenserunt:
qui regnavit septem Annos absque
aliquo tumultu bellico: & tradidit o-
rientalē Ducatum fratri suo Mar-
comiro, quem rexit annis 18. & post
obitum suum eius successores, vsque
ad Pipinum regem. Cæterùm hic
Pharamundus, vt rudem adhuc po-
pulum ad mansuetiorem viuēdi mo-
rem adduceret, quatuor spectatæ pro-
bitatis viros elegit, qui veteres leges
instaurarent, & Saliquam legem cō-
scripserunt. Per id tempus Vuandali,
Alani, & Suedi, Hispaniam inuase-
runt, & subiugarunt, quam in tria re-
gna diuiserunt, quæ tandem post in-
testina bella perdidērunt. Obiit au-
tem Pharamundus. Anno sui regni
vndecimo, à creato Mundo 4391. no-
stræ Salutis 430.

Mortuo Pharamondo, Clodio fi-
lius eius coronatus est in regem
hic suis subditis imperavit, vt promif-
sam barbam & crines gereret, quò
à Gallis internoscerentur, nam hos
qui ab eo superabantur Galli, rade-
bat, seruitutem indicans, videns au-
tem Thuringos, Saxones ac Germa-

nos initum foedus, quod cum francis inierant post 430. annos rupisse nec sibi opitulatos esse eo tempore, quo Marcomirus ab imperatore Valentiniano occisus est, expeditionem multorum militum in eos parauit, & tributarios reddidit. Quae victoria potius, cum suis militibus Rhenū traiecit, & Thogros in deditioem cepit, oppidum nunc Brabantium cognominatum. inde prosperam suam fortunam prosequens simul cupiens nomen suum extendere Cameracū obsedit, non ingnarus à barbaris Romanorum vires debilitatas esse, Cameraco capto, omnes omnino Romanos prostrauit, deinde Tornacum inuadere volēti, Romani ei obuiam veniunt magno suo detrimento, nam illos omnes fudit & internecioni dedit, quibus fugatis ac prostratis Tornaco potitur, & simul omnibus proximis regionibus, a deo ut regnum suum ampliaret ab Rheno, ad vsque

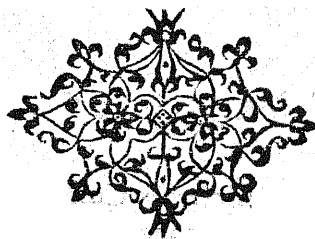
mare Morinū quod fuit initium infelicitis fortunæ Romanorum, & subegit sibi ac debellauit Provincias & regiones Tornacensium, Camaracensium, Brabantium, Attrebatensium, & Bellouacensium. Obiitque post Annum regni sui xvij. à creato mundo 4409. Salutis nostræ 448.

CLodioni successit Meroveus, ut filius natu maior, secundum opinionem Tritemij: ut sanguine propior secundū alios, hic dum animadverteret Gallos ab Attila Hunorum rege valde opprimi, cum Romanis atque aliis vicinis foedus pepigit deinde magna vi, & manu armata

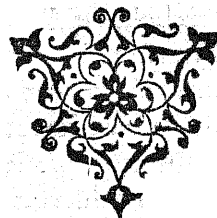
inuasit & prostravit in campis Cathalanicis, vbi centum & octuaginta hominum millia cecidere, huic autē hæredes regni fuisse nepotes sui advsque Pipinum regem, & obiit Anno regni sui decimo. à creato mundo 4419. Salutis nostræ 458.

MOrtuo Meroueo Childericus eius filius Francorum imperium tenuit: is multorum vxoribus ac virginibus pollutis & constupratis, infestos sibi proceres regni reddidit, qui eum regno expulerant, ac in regem sibi ascuerunt Gilonem Romanum, hic autem Gilo Anno regni sui

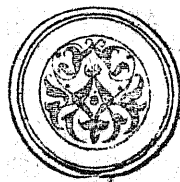
octauo propter nimiam auariciam Imperio defunctus est, & reuocatus Childericus, quod dum resciret elegans Basyna, cum tali sumptu & vultu ad eum venit, vt cogeretur eam in vxorem accipere, reclamante Bisino Thuringiæ rege, qui eam repudiabat. Post hæc multa egregia facinora perpetravit Romanos apud Gallias fudit, aduersus quos vsurpauit Coloniæ Agrippinam, & Threnisum. deinde in Italiam traiecit, atque Alemanos fudit, præterea Saxonum victor Aurelias obtinuit, & andegauū, non sine magna hominum strage. Obiit Anno sui regni xxvj. à creato Mundo 4444. Salutis verò. 484.

Clodoueus Childerico patri successit, qui sua magnanimitate Successionem debellauit, Bisim regem vicit, & Thuringos. Clitildam Burgundam in uxorem accepit, quæ cum ut à Paganismo deficeret supplex orauit, cui primum non assensit, verum enimvero cum aduersus Alemanos

conflictaretur, ac de victoria desperaret, Dei sui meminit, atque in eum credidit, qui cum victoriæ cōpotem effecit: post partam victoriā à Sancto Remigio sacrum Baptisma suscepit, anno regni sui quinto & decimo. huic demissum est diuinitus vexillum, quod Auriflamma dicitur: cuius virtute propulsauit Arrianos, Gōdobaldum Burgodorum regem, ac Vuisigothos ex Aquitania, occiso eorum rege Alarico. Quibus rebus egregiè confectis, Anastasius Imperator cum Augustum appellauit, & Imperatoris nomen tribuit. Obiit anno sui regni xxx. à creato Mundo 4474 Salutis nostræ. 514.

CLodoueus quatuor liberos superstitites reliquit, quorum cum Theodoricus esset maximus, nihilominus tamen in regem non est electus, quasi non iusto matrimonio procreatus, sed Childobertus. sed tamen ipsi sibi aequè diuiserunt paternas regiones. Childobertus Parisios, & totam Neustriam

(nunc Normaniam) portionem accepit Clodomires Genabum (nunc Aurelias) & Aquitaniam. hic occisus est in bello quod gerebatur contra Burgundiones, septimo anno à mortuo patre. Clotarius Suefsionē, & Picardiam. Theodoricus Austriam, Lotharingiam, Brabantium, & Germaniam. hi omnes strenue depugnarunt multis reportatis victoriis, sed Paulò post orta est maximalis atque inuidia inter fratres ac fratrum filios, qua Deo fauente sedata, recuperarunt Burgundiam & Thuringiam. inde ad Hispanias transierunt, ubi Toletum ceperunt, deuictò Almarico rege. Childobertus inde rediens ad Parisios monasterium diui Vincentij extruxit, ubi & sepellitus est: Anno regni sui. xlv. Mundi 4519. Salutis. 559.

B

CHildeberto Clotarius eius frater successit, qui sex habuit uxores, ex quibus Radegundam regis Thuringie filiam, repudiavit, post quatuor circiter annos ab inito matrimonio Quamobrem de viri assensu monachalem vitam professus est, & pictavi monasterium Sanctæ Cru-

cis ædificavit, ubi sepulta est. Repudiavit iterum Childebertus Vultrododem ecclesiæ consilio, quod suo nepoti primùm nupserat. Post hæc cupiens famam & Opes extendere, non tantum inimicis bellum indixit, verum etiam sibi sanguine iunctis, adeo ut nepotes duos morti traderet. & ob id Galliarum Monarcha efficeretur. victorias complures adeptus est contra Alemanos, Burgundos, Thuringos, & Hispanos. Liberos quatuor reliquit, qui Gallias in quatuor partes dividerunt. Et obiit tandem anno regni sui v. à creato Mundo 4524. nostræ salutis. 564.

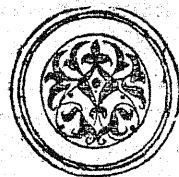
POST hanc supradictam Galliarum partitionem, ortum est inter fratres maximum bellum, quod Chilpericus Parisios occupasset: & patris Thefauros præripuisset: sed post duos annos inito foedere Aribertus Parisios & Neustriam accepit, & Francorum rex coronatus est. vxorem suam

repudiavit nullis sublati ex ea liberis, quod deperiret duas eius domicillas, quibus potiebatur, matrimonio id facinoris velante, Quod facinus animaduertens diuus Germanus tunc temporis Parisiensis Episcopus, in eum, & has concubinas excommunicationis sententiam tulit. Non multò post moritur anno regni sui. ix. à creato Mundo. 4533. Salutis verò. 573.

Chilpericus post fratrem suum Aribertum natu maiorem, coronatus est Francorum rex. hic tres uxores habuit, de quarum prima Andouera nomine, tres sustulit liberos, ex quibus duos sceleratè necauit, ac per insidias Fredegondæ suæ concubine Andoueram repudiauit, & intrà mo-

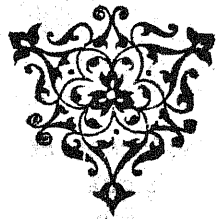
nasterij septa vitam agere coëgit. Altera fuit Galsonta Athanagildis Hispaniarum regis filia, quam Fredegondæ suasu laqueo suspendit. Itaque nullum gessit bellum nisi aduersus consanguineos, qui propter scelerata faniora eum regno exturbare nitentur. nihil hominus tamen distæ fredegondæ nupsit: de qua liberos aliquot sustulit, qui omnes obierunt præter Clotarium vltimum. Paucis interiectis diebus venatu rediens Chilpericus, auctoribus fredegonda, & Landerico eius adultero, necatus est: Anno regni sui XIII. à creato Mundo 4548. salutis verò. 587

Quo anno Chilpericus obiit eodem Clotarius filius eius vnicus quatuor menses natus Coronatus est rex, sub tutela matris suæ Fredegondæ, & Galliarum Monarcha post mortem Gontrani auunculi sui, & filiorum Childeberti eius cognati: qui penè omnes occisi sunt,

tam Clotarij consilio, quàm Brunchildis illorum auie: quam demum Clotarius quatuor equis distrahi iussit. posthæc gessit bellum in Saxones sibi rebelles, quos deuictos capite truncavit: sed Longobardis propter humilem animum relaxauit tributum quo se obstrinxerant eidem Clotario. Obiit autem ille Anno. xliiij. regni sui, à creato mundo. 4591. Salutis verò. 631.

DAgobertus ab incunte etate crudelis fuit magis quam humanus viuis, quanquam erga mortuos non nihil pietatis haberet. qui vt bonis moribus instrueretur traditus est Sadragefillo: sed loco reuerentiae eum virgis caedi iussit, & barbam amputari. quamobrem ad aliquod tempus a

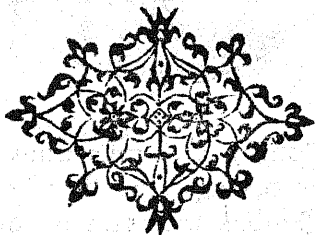
patre Clotario extrusus est. Circa haec tempora exortus est in Arabia Mahumetes, atque eius secta. post haec reuocatus Dagobertus, Austrasiae gubernacula suscepit, cuius tuendae gratia, multa bella confecit in Saxones: attamen a patre suppetias accipiens illos deuicit, & omnes masculos in aetate bello apta, necauit. Non multo post obiit rex Clotarius. cui successit Dagobertus, qui patri suo in portionem reliquit Aquitaniam. Quanquam igitur Dagobertus defunctis aliquid honoris deferret, & Dionisij nomine & duorum sociorum extruxisset monasterium prope Parisios, nomen habens sanctus, Dionisius in Francia: nihilominus tamen fuit durus & tyrannus in viuos. nam vt dotaret & ditaret id monasterium complures vrbes atque ecclesias expilauit. maxime Pictauium, quam solo aequauit, & salsparsit vt conferret sterilitatem: exuias huic monasterio

dedit, præterea instituit nundinas, quas Landitum vocant, eas imposuit itineri per quod Parisios ad sanctum Dionysium itur. aliquot victorias ex Sclauoniis reportauit. Vascones superbos subiugauit post mortem fratris sui Ariberti, ac Britones compe- scuit, & in potestatem Nidicahilis eorum ducis redegit, in ditione tamẽ Dagoberti, & fide ducatum recepit. tandem mortuus est alui solutione. Anno regni sui XIII. à creato mun- do. 4605. Salutis verò. 645.

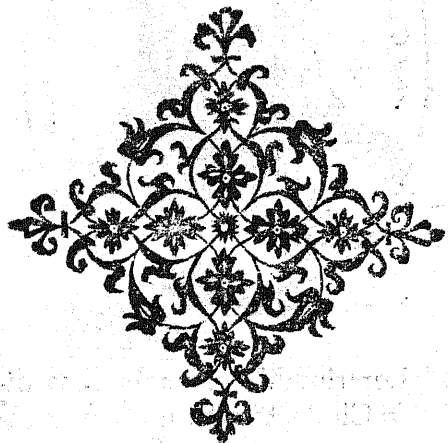
CLodoueus legitimus filius Da-
 Re^goberti, coronatus est Frãcorum
 x: & Sigibertus eius frater non iu-
 sto matrimonio natus, Rex Austræ-
 siæ. quiquidem Sigibertus vnici filij
 sui tutelam Grimoalo magistro Pa-
 latij sui, commisit. sed cum deberet
 eum tutari in regno, torondit, & mi-

fit in monasterium Scotie. & creatus est Rex Austrasie Hildebertus filius eius. post duos annos Clodoueus animaduertens Grimoali astutiam, ipsum interemit & Hildebertum regno priuauit. quare totius Gallie Monarcham se constituit. tandem obiit diem suum anno regni sui xvii, à creato mundo 4622. Salutis autem 662.

Clotarius Maior natus filius dicti Clodouei creatus est Francorum rex heroum consensu. hic atque eius successores ad Pipinum vsque, fuerunt in præfectorum Palatij, absque aliqua administratione regni, cum propter carnales illecebras, subditorum vtilitatem minime

curarent. Mortuus est dictus Clotarius anno regni sui. xlii. à creato Mundo 4627. Salutis nostræ. 666.

DE CHILDERICO XIII. REGE.

Mortuo Clotario Theodoricus eius secundus frater coronatus est Francorum rex: qui eodem quo regnare coepit primo anno, regno priuatus est, quòd ipse & Ebroynus p̄fectus Palatij essent malis moribus imbuti, & vita cõraminati: quare ad duas Abbatias missi sunt. Theodori-

C

cus ad mostnasterium sancti Dionisij
in Francia, Ebroynus verò ad coeno-
bium Lexouiannm. Posthæc traditū
est regnum Childerico huius nomi-
nis secundo sub administratione
Voulfradi præfecti Palatij: contra cu-
ius voluntatem crudelia multa faci-
nora perpetravit, in primates & Ba-
rones regni sui. Et inter alia nobilem
quendam palo alligatum, verberibus
cædi iussit, nomine Bodilum. Qui
postea cum rediret à venatione Chil-
dericus cum vxore Blitide, ambo ab
eo occiduntur, quanquam Blitida ef-
set prægnans. Et sepultus est apud
sanctum Germanum à pratis Anno
regni sui. xii. à creato Mundo 4639.
Salutis 679.

DE THEODORICO XV. REGE.

Mortuo itaque Childerico proti-
nus Theodoricus eius frater ad
regnum euocatus est: atque Ebroy-
nus cenobio egressus collecta perdi-
torum hominum manu in Theodo-
ricum bellum mouet: spe & sine, vt
in pristinum ordinem, id est, in pri-
matum Palatij restitueretur, quod

tandem affectus est, post multa nefanda scelera à se perpetrata, quorū in numero est, quod sanctum Ligeriū Episcopum martyrem mori fecit. atque id effecit, vt nihil non illi permitteret Theodoricus. sub cuius fauore & autoritate multam tyrannidem exercuit, vsque dum Hermenfredus eū occideret. quo mortuo Pipinus de haristello fuit præfectus Palatij, magno Theodorici commodo. nam eius regnum optimè administravit. vita functus est Theodoricus Anno regni sui. XIII à creato Mundo 4654 Salutis 693.

DE CLODOVEO XVI. REGE.

Mortuo Theodorico inter duos filios eius conuētum est vt Clodoveus esset Francorum rex, qui admodum iuuenis obiit, sed Pipinus Heristellus tunc præfectus Palatij, totius Austrasię Princeps, egregia facinora præstitit. primum Radbodum ducem ac principem Frisonum vicit

qui legem suam deserentes, in Iesum Christum crediderunt. Idem Pipinus duos liberos ex vxore sustulit, Druonem Campaniæ ducem, & Grimoalem. Tertium ex Concubina Hilperda sustulit Carolū Tutidem, idest, Martellum, qui fuit pater Pipino Breui. A quo incipit Francorum generatio secunda. Occubuit autem Clodoueus Anno sui regni. III. à creato Mundo. 4657. Salutis vero 697.

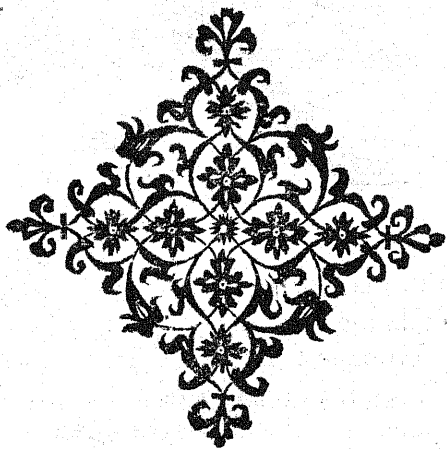

DE HILDEBERTO XVII. REGE.

Quoniam sine liberis decesserat Clodoueus, successus est in locū eius Hildebertus, eius frater homo inhabilis, & nullius prope animi. hic reliquens regni gubernacula dominis Palatij pacificos dies transegit. quo regnante Pipinus heristellus palatij prefectus constituit filium suum

Spurium Carolum Martellum hæredem in ducatu Austrasiæ, cum animaduertēs generosum magis, quàm vllum legitimorum. Obiit Hildebertus Anno regni sui. xviii, à creato Mundo. 4675. Salutis. 715.

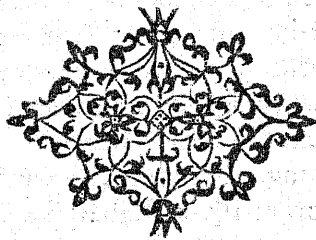

DE DAGOBERTO XVIII. REGE.

Post obitum Hildeberti, Dagobertus eius filius maior coronatus est rex, sub administratione Plectrudæ viduæ Heristelli Pipini, & Theodaldi præfecti Palatij. Qui propter suâ tyrannidem tali officio priuatus est, non sine magno tumultu, & armis. Nam fauorem illi præstabat Dago-

bertus. Nihilominus tamen minime victor euasit sed Theodoaldus pulsus est magistratu, & in eius locum successit Rangfredus, qui mox excitato ad rem fortiter gerendam Dagoberto sylvam Carbonariam transiit, vastatis undique atque incensis agris ad Mosam flumen vsque. Eo tempore Carolus Martellus à Plestruda patris sui vxore in custodia Colonix detentus euasit. paucis interiectis diebus obiit Dagobertus, anno regni sui. IIII, à creato Mundo 4679. Salutis 719.

Quoniam Dagobertus duos haberet liberos, ei tamen minime successerunt, quinimo suasu Rangfredi præfecti Palatii, primates elegerunt Daniele presbyterum, postea nominatum Chilpericum. At verò Carolus Martellus carceribus solutus, totis viribus annexus est, vt

adipisceretur Pipini patris sui officium, qui erat præfectus Palatij, ac Hilpericum regno deiecit, suffecitque in locum eius Clotarium secundi Dagoberti fratrem, quod non sine magno tumultu, & conflictu perfecit. Nam Hilpericus confederatus cum Rangfredo & Frisonibus Carolum Martellum ad fluuium Mosam bello inuasit, victoria diu permanente dubia, verum tandem in suas partes minimè propensa fortuna, coactus est fugere, sed fugitiuorū rursus copias collegit, atque iterum crudelius dimicatum est: sed tamen iterum victus est. Tertio dimicauit assumpto Eudone Vasconum duce bello atrociori quàm vnquam: sed etiam victus, coactus est fugam capere cum Eudone in Vasconiam. Non ita diu, pòst Clotarius vita functus est sine aliquot præclarè gestis, tum quod tantum Regis nomen haberet (nam Carolus regni gubernacula te-

nebat) tum etiam quod breui tempore regnauit, hoc est spatio duorum annorum. Obiit nāque à creato Mundo 4682. Salutis 722.

Mortuo Clotario Carolus Martellus æquus admodū fuit & benignus erga veterē suum inimicum Hilpericū, quē sæpe bello vicerat, & regno pepulerat. Nā aliquātò post è Vasconia eū vocauit, & in regiā sedē sedere fecit, quam sub ipsius Martelli auspiciis occupauit pacificè duos annos. atque obiit anno à creato Mundo 4686. Salutis verò 726.

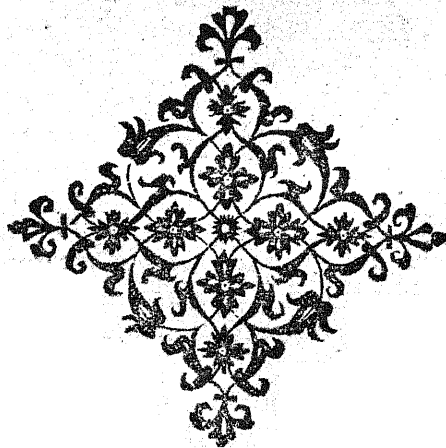

Hilperico mortuo Theodoricus primò natus filius Dagoberti, auspiciis Caroli Martelli regiū diadema suscepit, cuius non nisi titulum gessit. nam Carolus Martellus regni gubernacula moderabatur, qui regnante Theodorico, multas ex inimicis victorias reportauit. primùm

per Sueuos quos iam deuicerat Baugarenſibus bellum intulit, qui ultra Danubium in Germania habitabant quibus proſtratis bona Germaniæ pars ſe ei in fidem dedit. Interea Eudo Vaſconix dux defecit, qui nihilominus ſibi diffidens, vim & copias Martelli minimè ſuſtinuit, ſed fugam cepit. Per id tempus defecerunt Sueui, qui Martelli opera in poteſtatem redacti ſunt. Non ita demum ſuaſu Eudonis Vaſconis coniurati Abidiramus Hiſpaniarum Rex in Franciã commigrauit, cum tanta militum copia, mulierum, ac puerorum, vt non ſolum Gallias debellari conſtitueret, ſed eas perpetuò incolere. Burdegalam & piſtauim vrbes ſuperauit, ac euertit: paratus eandem calamitatem afferre Turoni, ni Carolus Martellus vi & armis occuſſet. Quo in certamine trecenta ac octuoginta quinque Saracenorum millia occidit. Reliquias apud Piſtauos fudit.

Post tot bella opibus attenuatus Carolus Martellus, nobilibus decimas dedit, quas nunc feudales vocant, aſſentientibus prælatis. Circiter hæc tempora diem obiit Theodoricus Anno regni ſui xv. à creato Mundo 4701. Salutis vetò 741.

D

Post mortē Theodorici Childericus huius nominis tertius creatus est Francorum Rex auspicijs Caroli Martelli qui eo regnante multa bella gessit, ac multas victorias reportauit ex Burgondionibus deficientibus Frisonibus, & Vandalis, qui magno impetu ac crudeli in Senones irrupe-

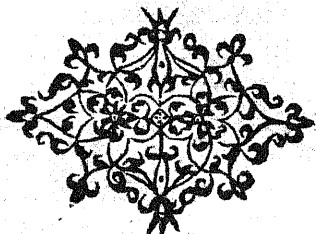
runt. Post hæc, nec ita diu, Gothi ex Hispania profecti Auinionem obsederūt: vnde à Martello fugati restaurarunt bellum Narbonam versus: vnde iteratò ab eo fugati sunt. Ex hoc prælio rediens in Franciam Carolus Martellus eo laborauit morbo, quo & mortuus est Anno 25 moderaminis sui, partitis prius bonis suis in suos liberos. Carlomano Austrasiam, Sueuiam, Alemaniam, & Thuringiã dedit, Pipino (qui breuis dictus est, Frãciam, Griffo minor natu velut exheres nullam portionem recepit: quod fuit multorum bellorum occasio. Interca Childericus velut Belua nõ nisi voluptatibus inseruiebat. Quare consilio Zachariæ Papæ, atque assensu procerum regno destitutus est, & monachus effectus: sicque in eo terminata est prima Regum Francorũ generatio in linea masculina, Anno regni sui à creato Mundo 4710. Salutis verò 750.

Propter regum imbecillitatem & paruipensionem regnum Franciæ 88 annis administratum est per præfectos Palatij. atque tandem eadem ratione moti proceres, Childericum regno exturbarunt, ac in eius locum Pipinum Pusillum Palatij præfectuū intromiserunt. hic anno primo sub

ditione rededit Saxones rebelles deficientes. Postea bis Alpes transiit, ut opem afferret Papæ Stephano sede exturbato per Astalphum Longobardorum Regem, qui multas vrbes & terras Papales occuparat, quas Pipinus restituere coëgit dicto Papæ. Eo tempore ad Pipinum venere legati ex Constantinopoli à Constantino Imperatore (qui negabat Imagines templis imponendas) missi, ut Pipino magna offerrent munera. Venit præterea Bavarix Dux magna nobilium copia comitatus, Pipino se submitrens. Mox orti sunt in Aquitania noui tumultus propter Gayfirum Aquitanorum ducem noua tributa imponentem, quem præuenit Pipinus. Verum in eius rei vindictam bonam Burgundiæ partem vastauit Gayfirus. eam ob rem commotus Pipinus cum magno exercitu multas Aquitaniæ vrbes vñsit, ac evertit. Clarum montem in fidem re-

cepit: & lemouicum funditus euertit
igni ac ferro. id animaduertens tota
ferè Aquitania ad Pipinum defecit.
occiso suo duce Gayfiro. finem ita-
que accipientibus bellis, Pipinus mo-
ritur Anno regni sui 18, à creato Mũ-
do 4728, Salutis verò 768.

DE CAROLO MAGNO XXIIII. REG.

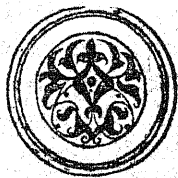
Mortuo Pipino duos eius liberi
Carolus, & Carlomanus pater-
num regnum diuifere. Carolus coro-
natus est rex Frãcorum, atque Aq-
uitaniæ dominus. Carlomano celsit
Auftrafia, Burgũdia, Sucuia, & quod
ex Alemania pater occuparat. Verũ
non post multos dies defunctus est

D iij

Carlomanus atque eius liberi: quare
solus superuixit Carolus Galliarum
Monarca. cui cum corporis elegan-
tia non defuit vis, & robur. Imprimis
verò minimè defuit animi vis, & in-
dustria. Animo fuit insigni, & doti-
bus raro, & cum natura Francus ef-
fer, industria ac labore Latinè, Græ-
cè, Italicè, Hispanicè, Anglicè & A-
lemanicè, eloqui sciuit. simul & to-
tius philosophiæ ac virtutis amator
fuit, adeo ut sua magnamitate nomē
Magni adeptus sit, Atque Carolus
Magnus vocitatus. Tringinta annis
totis in Saxones bella gessit, qui ve-
teres inimici Francorū erant. Quos
tandem duodecima conflictatione
victos coëgit Christi fidem recipere.
Vascones superbos rebelles in suam
ditionem redegit. Adrianū Papam
sede eiectum per Desyderium vlti-
mum Longobardorum regem, post-
quam regnarunt 204. annos, in se-
dem Papalem intromisit, Propter cu-

ius beneficij gratitudinem, statuit
Adrianus quod non eligeretur in
Francia Episcopus. nec Romæ con-
secraretur Pāpa absque Caroli ma-
gni consensu. Post aliquot menses
maxima bella gessit aduersus Hun-
nos, qui à Scythis in pannoniam ve-
nerant, vbi tam munitos se effece-
runt, vt omnes alias nationes vilipen-
derent. propter suæ ditionis termi-
nos lites mouerunt cum Saxonibus,
iam à Carolo deuictis. Igitur Caro-
lus per septennium aduersus eos bel-
ligeratus est, ac post varia bella & vi-
ctorias vsque adeo huiusmodi Hun-
nos debilitauit, vt in miseriam ab om-
nibus contemnendam venirent.
Post hæc Leonem Papam iterum in
sedem intromisit. Quamobrè assent-
ientibus primoribus Italiæ, Impera-
tor creatus est. Imperator constitu-
tus multa præclara facinora præsti-
tit, tum ipse, tum eius liberi, tum sui
duces siue Capitanei. Hispanias sub-

actas reddidit, Hunnos ab Vngaria, Sardinenses, Maritanos, Britones ac cōplures alias nationes subegit quibus Christi fidem annuntiauit, ac suscipere coëgit. Bonarum literarum tam studiosus, fuit vt vndequaue viros doctos Lutetiam conuocaret, vbi & vniuersitatem instituit omnium Florentissimam. obiit Anno regni sui 47, à creato Mundo 4775, Salutis verò 815.

DE LVDOVICO XV. REGE.

Carolo magno successit tam in Regno quàm in imperio filius suus vnicus Ludouicus cognominatus Pius, Princeps sapiēs ac humanus, qui ab in cunte etate Aquitanie gubernacula suscepit: & bonam Aragoniz partem ab Hispaniis superatã sibi subiecit. Inde in Franciã reuersus

patrem suum mortuum reperit. Ob id coronatus est Rex, & Imperator. Usque adeo promptus & benignus fuit, ut Frisonibus ac Saxonibus restitueret vrbes ac terras, quas eius pater aduersus eos bello ceperat. pluris faciens voluntarium obsequium, quã coactum: nihilominus tamen Bernardum decollauit, quod Longobardos ad defectionem alliceret, Britones & Vascones in suam potestatem redegit non illi satis erat quod temporalis administratio sui regni æqua esset, sed etiam repressit malos mores, ac deprauatos vsus Sacerdotum ac prælatorum. Quam ob rem eum tali odio persecuti sunt, ut eum regno & Imperio priuarent. atque is autoribus suis liberis Lothario Pipino, & Ludouico captus & uinctus, coactus est cucullam Monachalem induere. verum post sex Menses à principibus delictum suum agnoscentibus regno restituitur, habitus maiorem in pretio,

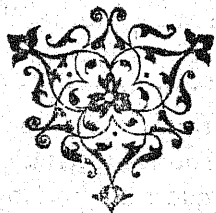
quã vnquam. Bauduynus Pannoniæ præfectus pro dono eximio misit ad Ludouicum Organistam percelebrẽ quæ res noua & incognita erat Francis, quod nunquam organa vidissent quorum vsus demum frequens apud eos factus est, post hæc Ludouicus multa memoriæ digna perpetravit. Nationes præfractas ac perfidas perdomuit, humiles ac subiectas libertate donauit. Bona sua liberis suis partibus est atque ea gratia Lotharium ex Italia vocauit, cui dedit regnum Austrasiæ cum tutela Caroli parui, qui regno Franciæ potitus est, Ludouico ducatum Bauariæ, Pipini filiis Aquitaniam. circa hæc tempora, Angli suum regem occiderunt: atque à Dannis Anglia occupata est. Interea obiit ipse Ludouicus Pius, anno regni sui circiter 26, à creato Mũdo. 4800. Salutis vcrò. 840.

Quanquam Ludouicus diuifisset
 bona suis liberis & Lotharius tu-
 tutellam Caroli pufili cognominis
 Calui, accepiffet, nihilominus tamen
 Lotharius contra fidem & paternā
 reuerentiam totum sibi arrogauit.
 Quæ caufa fuit belli inter fratres ac
 nepotes, ad eò cruenti, quod tantus

nobilium & aliorum militum nume-
 rus trucidaretur, vt vnicus dies Fran-
 ciæ clauis inimicis traderet. at verò
 ad Carolum tandem fortuna inclina-
 uit. Postea confenserunt fratres quod
 sui nepotes succederent Pipino pa-
 tri. Aquitaniz regi. Ludouicus sicut
 antea Bauariam poffideret: Lotha-
 rius Italiz regno atque imperio Ro-
 mano potiretur: Carolo Galliz cede-
 rent à mari Britanico adufque flui-
 um Mosam, circū eundo versus mō-
 tes Pyrenicos sic itaque fuit Franciæ
 rex, Post annos 4. à morte Ludouici
 patris eorū ipse mox suos nepotes re-
 gno Aquitanie priuauit, Monachos-
 que effecit. Quo regnante Danni ac
 Normani quoniā tota militum Frā-
 ciæ vis occubuerat in bello fraterno
 multa ac innumera dāna ipsi Frāciæ
 attulerunt. verū à Carolo ab Andega-
 uo expulsi sunt. Finitis his bellis Lo-
 tharius atque eius liberi mortui sunt,
 sic Carolus superstes Rex & imperator
 extitit, tres liberos habuit, Carlone

cui propter morum improbitatem oculos ademit: Carolum, qui ante ipsum patrem obiit, & Ludovicum, qui Franciæ rex extitit. Et filiam vnam, quam rapuit Bauduynus: & postea in vxorem accepit. cui tradita est sylua Carbonaria, eò loci vbi nunc est comitatus Flandriæ. Carolus itaque reddens à suscepto Imperio in itinere à Roma veneno necatus est, Anno regni sui 38, à creato Mundo 4838. Salutis nostræ 878.

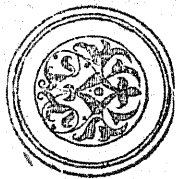
DE LVDOVICO XXVII. REGE.

IN Caroli Calui regno successit Ludovicus Balbus filius eius vnicus, qui strenuè profligauit Normanos, qui post fratrum concertatione multas incursiones aduersus Francos fecerunt, atque eorum terras deuastarunt, vno atque altero cõflictu ex ipsis vndecim millia ferro necauit, nec

E

tamen ira vincere aut subiugare potuit, quin post eius mortem ad arma redirent his finitis bellis Ioannes Papa huius nominis octauus dedit ei quietam imperatoriam. Quanquam Carolus filius Ludouici ducis Bavarie esset Imperator. Tandem obiit Ludouicus Balbus Anno regni sui 1180 à creato Mundo 4840, Salutis nostre 880.

DE CARLONE XXVIII. REGE,

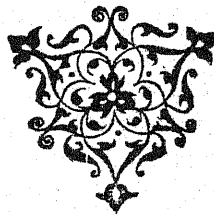

Post obitum Ludouici diuisa est Francia in maximas sectas. aliis uolentibus uocare ad Regnum Francie Carolum Imperatorem, ac Germanie Regem: aliis cupientibus eligere Bosoné fratrem reginæ, qui postea Aquitaniam occupauit: aliis uero regalé Coronâ adseruare Carolo

regis defuncti posthumo. Sed maior pars Carlonem & Ludouicum illegitimos dicti regis filios elegit: qui optimè Regnum administrarunt. & multas victorias exNormanis Francorum veteribus inimicis, reportarunt. prope ligerim nouem Normannorum millia occisa sunt, compluribus in Vienna flumine subuersis. Eodem ferè tempore Rosynus Prouinciæ rex Viennam cepit. At Normanni cum viderēt fratres occupatos ad eam recuperandam, magnas irruptiones in Franciam fecerunt. Ceperunt ac expillarunt Ambianum, Corbiam, & vicinas terras: sed tamen victi ac fugati sunt à Ludouico, qui obiit Anno quarto regni fratrum. Quare solus Carlo Franciam possedit, ac Viennam recepit. Per id temporis Normanni ex Alemania prodeuntes, Campaniã excucurrerunt, vbi multas vrbes incenderunt: atque cum quadraginta milibus hominum Lu-

retiam obsederunt, verum cum parū proficerent, inde viam carpsērunt ad Nouentionē, & Suefsionem, omnia passim depopulantes. Cuius rei certior factus Carolus imperator in subsidium Carloni venit, & omnes Normanni profligati sunt. Qua parta victoria, Obiit diem Carlo Anno regni sui 5, à creato Mundo 4845, Salutis 885.

E iij

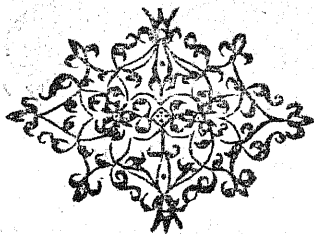

Post obitum Carolonis Ludouicus eius filius coronatus est rex Franciæ: neque tamen illi commissa est totius regni administratio, propter suâ pusillanimitatem, & voluptatem: sed regni habenas suscepit Carolus Imperator, quas optimè rexit. Ludouicus verò eò quòd virtutis eximiaz

nulla reliquerat facinora, nihil faciens, vulgò dicitur: & quia è monasterio aduocarat ad se religiosam, eaque turpiter abusus fuerat, sede pellitur Anno sui regni v. à creato Mundo 4850 nostræ Salutis 890.

E iij

Quāquā regnum deberetur Carolo Simplici, Ludouici Balbi regis filio, attamen quod tantum decē annos natus esset, & quod Franci à Dannis opprimerentur, Odonem elegerunt vt tutorem, & regni administratorem sub eodem Carolo. hic Odo virili ac generoso animo regnū

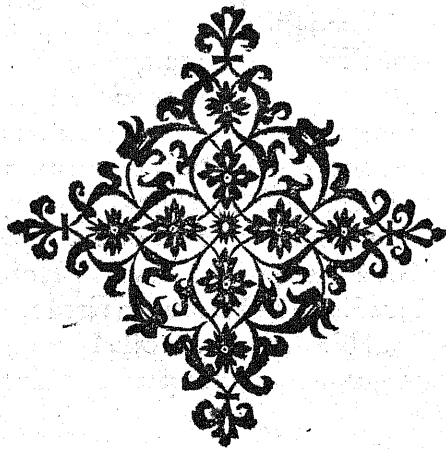
defendit, ac Dannos veteres inimicos vicit. est que memoriæ mandandum quòd circa hæc Arnouldus Carolonis filius per duodecim annos Imperator extitit. Atque eo Mortuo, eius filius nomine Ludouicus decem annis Imperauit in quo masculi nepotes Caroli magni cessarunt imperare Romanis. Quare Romanorum Imperium apud Francos celsit tantum per 110 annos, Post hæc occubuit Odo Anno 1x regni sui, à creato Mundo 4859. Salutis 899.

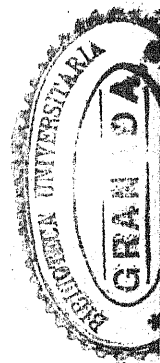
Carlo simplici quamuis cederet ab incunabilis regnum Franciæ per obitum patris sui Ludouici Balbi, nihilominus tamen frustratus est viginti annos. Nam Ludouicus & Carlo eius fratres spurij regnum vsurparunt quinque annos. Ludouicus nihil faciens alteros quinque annos.

Post quem Odo decem annos, qui moriens reliquit Carolo successio- nem dicti patris eius Ludouici Balbi: nec tamē sine multo labore. Nam Robertus Parisiorum comes inten- debat succedere fratri suo Odoni vl- timo regi. Eam ob rem bellum mouit in Carolum Simplicem, vbi ipse Robertus peremptus est. Sic Carolo regnum celsit. Verum à Dannis vn- dequaque obcessum est, Rothoma- gum ceperunt, Burgundiam vasta- runt. Nanctem expilarunt, Andega- uum, Turonum, ac totam Aquitaniã percucurrerunt. Aruerniam depopu- larunt, ac Suefsionum terras. Atque per totam Franciam multas Clades intulerunt, parati eam ad interitum perducere: & Christi fidem abolere, nisi ad pacem componendam Caro- lus Gillã suam filiam in vxorē Rol- loni tradidisset, Dãnorum duci cū to- ta simul Neustria. quã Rollo Norma- niam nominauit, Hoc peracto, Dãni

bello abstinerunt, & Rollo Baptizatus est. Post duos annos Carolus, alias Hebertus Viromandorum Comes, cupiens vlcisci mortē Roberti Parisiorum Comitis, cuius sororem vxorem acceperat, Inuitauit regem, vt in arce quę Peronę erat diuerteret quo loco captiuus obiit Anno regni sui xxvii, à creato Mundo 4886. Salutis 926.

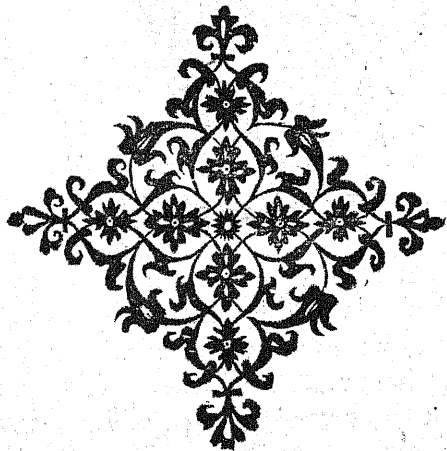

DE RADVLPHO XXXII. REGE.

INterea dum Carolus simplex captiuus detineretur Peronę, Algina eius vxor Anglorū regis filia ad suos rediit, vna cum Ludouico suo filio: quamobrem absente Ludouico post mortem Caroli patris sui electus est in regem Francorum Radulphus, filius Richardi Burgundię ducis, au-

xilium præstantibus magno Hugone Parisiorum comite, & Herberto Viromandorum comite. At ille intercutibus quàm minimis animalibus adèdè corrosus diem extremum obiit regni sui Anno 11, à creato Mūdo 4888. nostræ verò Salutis 928.

DE LVDOVICO XXXIII. REG.

MOrtuo Radulpho, Hugo Magn⁹ tunc Comes Parisiorum, & primus administrator Franciæ, accerciuit ex Anglia Ludouicum, vt veniret coronam, ac regnum patris Caroli Simplicis suscepturus. quod factum est. Anno regni sui tertio insurrexerunt aduersus eum primores

Franciæ, quos facile in officio sibi obedienter retinuit, per foedus quod pepigit cum Guilielmo Normano-
 rû Duce, & Hérico Germaniæ rege. post paucos dies Hebertum comitè
 laqueo suspèdi iussit, quòd captiuum detinuisset, ac mori coëgisset Caro-
 lum Simplicem huius Ludouici pa-
 trem. post aliquod tempus mouit bel-
 lum non satis equum contra Norma-
 nos cum maximo regni detrimento.
 Nempe suis militibus victis ipse in
 captiuitatem ductus est, vnde emer-
 gere non valuit quin filiû suum Car-
 lonem obsidem daret, qui obses mor-
 tuus est. Tum demum Hugo Magn^o
 omnibus viribus adnixus est, vt Lu-
 douicum regno priuaret, & multas
 molestias intulit. Atramen febre pe-
 riit Anno regni sui xxvii, à creato
 Mundo 4915. Salutis 955.

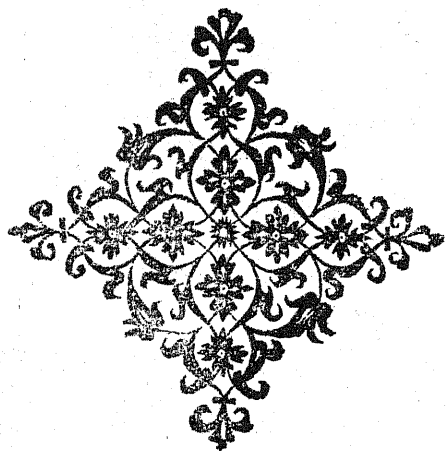
DE LOTHARIO XXXIII. REG.

Mortuo Ludouico Lotharius eius
 filius coronatus est rex Fran-
 corum, qui satis prosperè regnum
 administravit. quamvis non nulli
 subditorum sibi bellum mouissent,
 præcipuè Comes Parisiorum. Quos
 tamen vicit, ac totam Franciam pa-
 cificauit, Austrasiam totam, quam

F

imperator Otho aduersus Francos
vsurperat, recuperauit. tandem obiit
Anno regni sui 31, à creato Mundo
4946, Salutis nostræ 986.

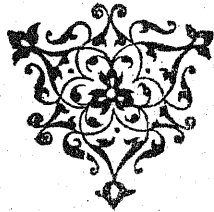

DE LUDOVICO XXXV. REGE.

POst obitum Lotharij Ludouicus
filius eius vnicus decem & octo
annos natus, creatus est Rex: fuitque
vltimus stirpis Caroli Magni in li-
nea masculina. Quamuis Carolus
suus auunculus sibi debuisset succe-
dere, tamen propter animi impoten-
tiam, minimè susceptus est in regem,

quin potius Hugo Capetus, Parisio-
rum Comes, ac præcipuus Franciæ
administrator. obiit ipse Ludoui-
cus post regnum susceptum decem
& octo menses, Anno à creato Mun-
do 4948. Salutis nostræ 988.

DE HVGONE XXXXI. REGE

Quoniam Ludouicus quintus mor-
tuus esset nullis relictis liberis,
magna dissidia in Francia orta sunt.
Nam Carolus Lotharingiæ dux, di-
cti Ludouici Auunculus, vt proximi-
or sanguine intendebat regno succe-
dere. Ex aduerso Hugo Capetus mul-
tis de causis aiebat regnum sibi de-

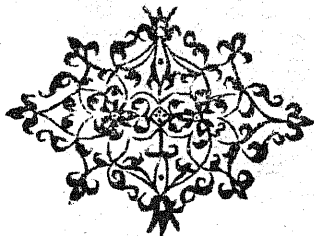
F iij

beritum consanguinitate, tum propter Ludouici imbecillitatem, qui tantum priuatis negotiis addictus esset: tum etiam quod per reuelationem affirmaret se regni successorem quare fauentibus primoribus regnū usurpauit. Qua causa Motus Carolus in Franciam cum magnis copiis descendit. sed in vrbe Laoduno Captus est, opera atque insidiis Anselmi vrbis Episcopi. quem cum vxore ac liberis vinctum misit Capetus Aurelias, vbi mori eos coëgit. circa hæc tempora Danni Angliam bello ceperunt, atque Anglis imposuerunt in singulos annos tributum decem milliam librarum auri. Interea Capetus pacificè regno potitus est, & primus suę originis in linea masculina. Obiit autem Anno ix. regni sui, à creato Mundo, 4957. Salutis nostræ 997.

Mortuo Hugone Capeto, Robertus eius filius, pacificus ac bonarum literarum amator, creatus est rex Francorum: Cui Henricus Burgundię dux, testamento reliquit ducatum Burgundię. pro quo recuperando Landericus Niuernēsis Comes in Robertum bellum mouit. sed

mox victus est, & Robertus ducatum
obtinuit. Regnum pacificè admini-
stravit, & obiit Anno regni sui
xxxiiii. à creato Mundo 4990. Sa-
lutis nostræ 1030.

DE HENRICO XXXVIII. REGE.

POst Mortem Roberti Henricus
filius eius maior, coronatus est
Francorum rex, cui Robertus frater
obstistere conatus est. Nā vi & armis
aliquot vrbes & castra occupauit: sed
tamen auxilio Roberti Normaniæ
ducis regni septa pacificè retinuit,
quod beneficium minimè compen-

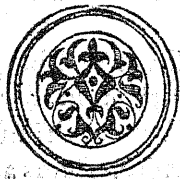
lauit, nempe post ducis Roberti mortem voluit priuare ducatu Normanię, filium eius Guilielmum illegitimum : quod vt perficeret exercitus sui partē ad Lexoueos misit, alteram ad Caletos: sed adeò strenuè se defendit Guilielmus, vt Victor euaderet in vtrisque partibus. sic se continuit Henricus, & Guilielmus in pace suas terras retinuit, qui post suum exercitum in Angliam duxit, vbi regem Haroldum occidit, regnum cepit, leges & mores habitantium conformauit. his bellis pacatis Henricus in pace vixit, ac obiit Anno regni sui xxx. à creato Mundo 5020. Sa-lutis 1060.

DE PHILIPPO XXXI REGE.

Henrico successit Philippus filius eius, qui prudenter administrauit regnum Franciæ Primum argento emit Biturigum terras absque villo bello. atque etiam Vastinium, & Montem melianum. postea regni gubernacula filio suo Ludouico relinquēs, voluptati ac Lasciaiz se totum

addixit. Nam septem annos abusus est vxore comitis Andegauēsis, tum demum admonitus à Papa Paschali, vxorem suam penes se recepit. quo tempore aliquot Franciæ primates se se coëgerunt, ac conuenerunt vt bellum in Paganos mouerēt: ex quibus tot millia internecioni dederunt vt Godofredus Ierosolimorum rex diu extaret. Mortem obiit Philippus Anno regni sui xlix, à creato Mundo 5069. Salutis 1109.

DE LVDOVICO XXXX. REGE

Post quinque dies à morte Philippi, Ludouicus eius filius coronatus est Franciæ rex. qui prudenter regnum administravit atque vt ab omni deprædatione liberum redderet, sæpe quasi princeps æquus ac virtuti fauens, regiiis ornamentis relictis cum plebe versabatur, ea gratia vt vsum,

ac viuendi morem intelligeret, subditos vestigalibus ac aliis oneribus leuando: pluris faciendæ pacem ac quietem, quàm opes reconditas ac bella, contentus regno patris Philippici: à cuius finibus Repulit imperatorem Henricum. bis etiã fortiter beligeratus est aduersus Henricum Angliæ regē, qui nolebat Ludouicū superiorem in tota Normania agnoscere quo tēpore Philippum filium suum regem instituit, qui mox Parisiis occubuit, ex equo decidēs, cui successit Ludouicus eius frater. Ceterùm obiit supradictus Ludouicus Anno regni sui circiter xxviii. à creato Mundo. 5097. Salutis 1137.

DE LVDOVICO XXXI. REGE.

Ludouico grosso successit Ludouicus iunior eius filius, qui tam pius fuit erga afflictos, quod Imperatoris Conrardi fauorem emeretur, nec dubitaret mare præteruehi, quò opẽ afferret Christianis à Turcis oppressis: aduersus quos sæpe victorię compos euasit, quanquam multos ex

fuis perdidit, ac propter prodicionem Siriorum & Græcorum (qui cum Turcis colludebant) minimè potuit votis suis respòdere. sed multis malis perpeffis, ac fuis & rebus & militibus amiffis tandem coæctus est in Franciã redire. vbi post reditum vxorẽ suam Alionoram repudiauit, de prodicione & adulterij suspicione accusatam cum qua Aquitaniam, & Pictauium perdidit. quas terras recepit Henricus Anglię rex despondens hanc Alionoram. cuius rei indignabundus rex Ludouicus totis viribus annixus est has terras recuperare: Verùm tandem post multa bella permisit Henrico harum possessionem, dum modo in fidem eius se tenere fatetur. mortuus est autem Ludouicus paraliticus anno regni sui xliiii. à creato Mũdo 5140. Salutis 1180

DE PHILIPPO XLII. REGE.

Post Ludouicum Iuniorem, Philippus eius filius creatus est rex Frãciæ: in deum fuit piissimus. Nam edicto sanxit vt nemo quisquã blasphemaret: ac omnes Iudæos regno pepulit, qui illicita perpetrabant. Lutetia loca mercibus dicanit, quæ hallas appellant. cimiterum sanctorum

G

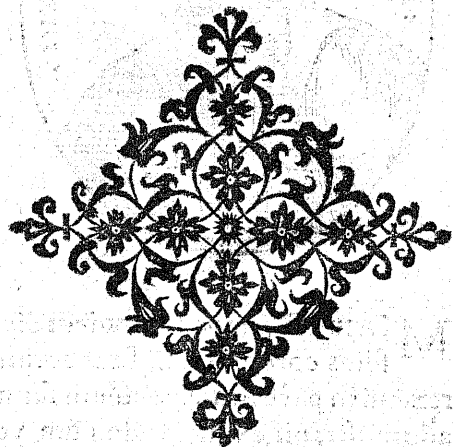
innocentium muro clausit, vias vrhis
 pauimento strauit: alto muro eam cir-
 cundedit. Cotellos male moratos
 dissipauit. mox mare præter vectus
 est, vi suppetias afferret Christianis.
 Aconem non sine molestia cepit. in-
 de in Franciam reuersus est, veritus
 astutiam Richardi Anglorum regis,
 & Ioannis fratris eius, & aduersus
 hos post multas conflictationes ce-
 pit Normaniam, Guyennam, Picta-
 uium, Cenomanum, Turonum, An-
 degauium. Præterea per filium Ludo-
 uicum, Anglię regnum bello cepit,
 atque Othonis Imperium, victoria
 potitus est aduersus Flandros. vbi co-
 mitem Flandrensum, & Reginaldũ
 de Damartino cepit. Albigenes ve-
 terem suam doctrinam imitantes,
 perdidit. Tandem obiit Anno regni
 sui xlii. à creato Mundo 5283. Salu-
 tis 1223.

DE LVDOVICO XLIII. REGE

Mortuo Philippo Ludouicus eius
 filius coronatus est Francorum
 rex, qui in pace firma populum suum
 administravit, exonerando eum ve-
 stigalibus ac tributis, Anglos qui par-
 tem Aquitanix & pictaui occupa-
 bant, regno deturbauit. Incolas Aui-
 nionis Paſſæ obedire cœgit, qui qua-

dam doctrina inducti asserbant nō
 esse ei vlla in re subditos post hæc
 obiit Ludouicus Anno regni sui.
 XIII. à creato Mundo 5187. Salutis.
 1227.

DE LVDOVICO XLIIII. REGE.

Mortuo Ludouico octauo san-
 ctus Ludouicus eius filius crea-
 tus est Francorum rex, 12. annos na-
 tus, sub tutela Blanchæ matris suæ.
 Cuius rei aliqui ex Baronibus non
 contenti, & Ludouici administratio-
 nem ambientes commouerunt Hé-
 ricum Angliæ regem, vt bellum mo-
 G. ij

ueret aduersus Ludouicum, quod an-
 nuit Henricus, verum mox à Ludo-
 uico fugatus est adeo, vt pacem com-
 ponere cogeretur: qua composita rex
 Ludouicus cum in orio se esse perspi-
 ceret, diuino cultui se totum addixit,
 & Carnis concupiscentiæ quæ ad om-
 ne flagitium prona est, domandæ,
 ac Hospitalia complura ædificauit,
 Semel atque iterum mare traiecit,
 ad efflagitationem Christianorum à
 Turcis oppressorum. prima expedi-
 tione Damyatam cepit Nilo circun-
 datam. deinde Masseram obsedit, v-
 bi caprus est, atque omnes eius mili-
 tes tum occisi, tum in captiuitatem
 ducti: veruntamen sub certa condi-
 tione ac redemptionis pretio in Frã-
 ciam rediit. Secunda expeditione
 Carthaginem cepit absque magno
 damno, deinde Thunicium aggressus
 moritur ventris proflauio. Anno
 xliiii. regni sui, à creato Mundo 5230.
 Salutis 1271.

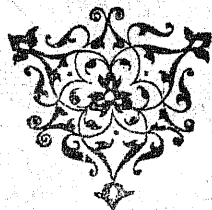
DE PHILIPPO XLV. REGE.

MOrtuo Ludouico Philippus eius
 filius coronatus est Francorum
 rex, qui optimè regnum administra-
 uit. Iuxta probitatem patris, deum
 super omnia diligens, atque vsum, &
 cōuersationem cum hominibus pro-
 bis. Nihilominus tamen Petrum
 Brochium chyrurgum suum suspen-

G iij

dio mori iussit, quòd secreta sua inimicis reuclasset. Præterea Hispano regi bellum mouit aduersus quem Genam & Geronam vsurpauit, ac dum vellet regnum Aragoniæ bello capere, obiit apud Parpiniacum Anno regni sui xvi. à creato Mundo 5246. Salutis 1286.

DE PHILIPPO XLVI. REGE.

POst mortem Philippi tertij, filius eius Philippus coronatus est rex Francorum, qui Magnanimus ac bellicosus, nec potens pati iniuriam sibi factam à Guidone comite Flandriæ suo vassallo (qui fouebat partes Eduardi Angliæ regis) Magno militū apparatu eum cepit cap-

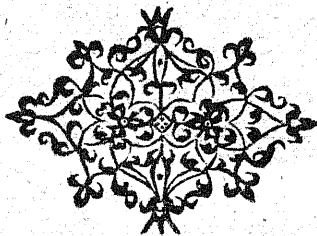
tuum, ac duos eius liberos, Flandris
 præfectum dedit, qui adeo durè illos
 administravit, vt noctu multos ex
 Francis occiderent. Quod animadu-
 uertens Philippus. milites suos Cur-
 tracum ire iubet, vbi propter teme-
 ritatem aliquorum Capitaneorum,
 victi sunt. Quamobrem rex Indigna-
 bündus per quindecim annos eos bel-
 lis infestavit. ac tandem in monte
 Piauro sex & triginta Flandrorum
 milia occisa sunt. Quamobrem co-
 acti sunt pacem petere à Rege, quibus
 assensit, ac filiam suam nuptui tradi-
 dit Eduardo regi Angliæ, tradendo
 ei Guyennam, qua antea fisco suo ad-
 dixerat, Obijt Anno regni sui xxviii.
 à creato Mundo. 5274. Salutis 1314.

DE LVDOVICO XLVII. REG.

Lvdovicus primùm Nauarræ rex,
 post Philippum patrem suum co-
 ronatus est rex. qui ab initio regni
 sui, Iudæis liberum fecit in Franciam
 reditum. Atque dum animaduerte-
 ret subditos suos laborare ad sequen-
 dum suum Parlamentum, Parisiis, i-
 psam constituit, per id tempus En-

guerranum de marignio equitem
auratum suspendi iussit, persuaden-
tibus nonnullis quod patris sui the-
sauros subripuisset, & plebem expi-
lasset, dum sub eo administraret. Post
hæc obiit Anno regni sui II. à creato
Mundo 5276. Salutis 1316.

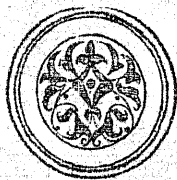

DE PHILIPPO XLVIII. REG.

PROPTEREA quòd Ludouicus mor-
tuus esset nullis relictis liberis ma-
culis, & cum vxor eius prægnans
post aliquot dies peperisset filium qui
mortem oppetit post septem dies:
Philippus Longus Ludouici frater
coronatus est Francorum rex: qui
longus propter Magnitudinem ac

gracilitatem dictus est hic nulla bel-
 la gessit, quod pax esset composita
 cum Flandris. Tandem obiit Anno
 regni sui v. à creato Mundo 5281.
 Salutis. 1321.

DE CAROLO XEIX. REGI.

CVM Philippus absque liberis de-
 celsisset, Carolus eius frater cui
 pulchro cognomen fuit ei successit.
 quo tempore Blanca eius Vxor a-
 dulerij accusata, captiua detineba-
 tur in arce speciosa, ac propter ambo-
 rum cognationē separati sunt, & per-
 missam illis nubere pro voluntate.

Post hæc dictus Carolus pulcher ex
Guyenna Anglos repulit, ac tam
strenuè prosecutus est, vt Eduardus
Angliæ rex cogereetur mittere filium
suum Eduardum tertium, qui in Gui
enna atque alijs territoriis ex Fran
cia emanatis Carolum superiorem
agnosceret. obiit itaque dictus Caro
lus Anno regni sui vii. à creato Mun
do 5288. Salutis 1327.

DE PHILIPPO L. REGE.

Post mortem Caroli Regis orta
est magna controuersia inter Edu
ardum Angliæ Regem filium Ysa
bellæ sororis regis Caroli, & Philip
pum Valesium filium Caroli Valesij
Auunculi dicti regis Caroli, qui am
bo ad regnū aspirabant: Verū con
uentu habito, & cōsilio super hac re,

H

decretum est, quòd Philippus Rex es-
 set eo quòd per legem Saliquam re-
 gnum Fràciæ non decidit in lineam
 fœmininam. Itaque fuit dictus Phi-
 lippus Rex coronatus. Qui mox cir-
 citer viginti Flamingorum millia
 profligauit apud montem Calletum
 qui valde indignati coniunxerunt se
 cum Angliæ rege, atque magnis co-
 piis adorti sunt Philippum regem:
 quos vt repelleret naues quadrin-
 gentas cœgit, bombardis munitas,
 atque alio apparatu bellico. Quas o-
 mnes tribus exceptis perdidit. Præ-
 terea apud Creciacum perdidit. 35. ho-
 minum millia, ideo Angli contra
 Philippum Calletum vsurparunt An-
 no 1347. Paulopost obiit circiter an-
 num regni sui 22. à creato Mundo
 5310. Salutis 1349.

DE IOANNE II. REGE.

MOrtuo Philippo, Ioannes eius fi-
 lius in regno successit, qui per in-
 sidias Caroli sui generi Nauarrorum
 regis ab Anglis adortus est: quos
 vt repelleret castra fixit apud Picta-
 uium, vbi ab Eduardo Anglorum
 rege captus est, non sine magna Frã-
 corū diminutione. Verū post paucos

dies liberatus est relictis duobus fi-
liis obsidibus . quos vt liberaret re-
uerfus est apud Londonias cum ma-
gna vi argenti: vbi mortuus est An-
no regni sui xiiii. à creato Mundo,
5324. Salutis 1363.

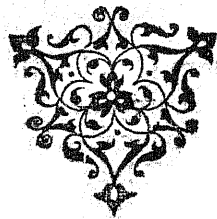
DE CAROLO VII. REGE

Post Ioānem Carolus filius eius na-
tu maior coronatus est Franco-
rum rex. Hic paucas terras pacificas
reperit, quodd Eduardus Anglię rex
totam Aquitaniam occuparet, & bo-
nam Franciæ partem. quas terras vt
recuperaret prudentissimos regni
sui elegit, quorum consilio vteretur

H iij

qui diuifum populum vnanimē red-
diderunt. Atque tanta vi dictum E-
duardum adortus est Philippus, vt
recuperaret omnes terras quas fuus
pater perdiderat, videlicet Guiennā
Xantoniam, Pictauium, Petragori-
cum, Chaortium, Lemouicum. Præ-
terea cepit Castella quæ possidebat
Nauarrorum rex hostis fuus, per fœ-
dus pactum cum Anglis, quibus re-
bus peractis totius regni pacificus
rex permansit. Tandem obiit Anno
regni fui xvii. à creato Mundo 5340.
Salutis 1380.

DE CAROLO LII. REGE.

Carolo quinto successit Carolus
sextus filius eius maior natu, hic
primū Parisinos pacificauit, atque
apud Rosebequam castra posuit, vbi
circiter quadraginta Flamingorum
milia occidit, qui suo duci audientes
non fuerāt. præterea omnes rusticos
Aruernos, Lemouicenses ac Pictaunos

fudit, qui in vicinas terras sæuitiam
exercebant. Oliuetium Clifsonum
tam effusè adamauit, vt totius regni
habenas sibi committeret regendas.
quod animaduertens Petrus Crao-
nus per inuidiam maximam iniu-
riam intulit dicto Clifsono, ita vt eū
mortuum se reliquisse putaret, quo
peracto, fugit ad Ioannem Britaniæ
ducem sceleris huius conscium. quā
iniuriam rex copiēs vllscisci, Petrum
Craonum à dicto Ioanne poposcit,
quem dare recusauit. Quamobrem
delibèrauit rex ei bellum inferre: ve-
rùm eundo ad Cenomanum, mentis
impos factus est. Atque duo eius au-
unculi, Philippus Burgundionum, &
Ioannes, Biturigum dux regni guber-
nacula susceperunt. Qui animaduer-
tentes eò insanie prouenisse ea tan-
tùm gratia, vt rex iniuriam Clifsono
illatam vindicaret. qui quidem Clif-
sonus cum sub prætextu zeli boni in
republicam, magnam auri vim ex

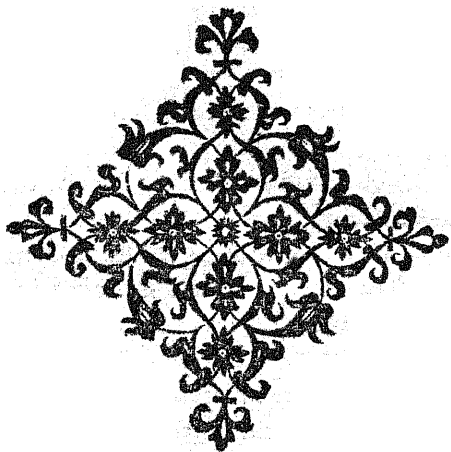
pilasset, regali curia priuarunt. Per id
temporis Richardus Henricum re-
gno Anglię pepulit magno suo de-
trimento. nempe post paucos dies
eum in carcere mori cœgit. Post hæc
Parisiis ortus est magn⁹ tumultus ac
factio, adeo quòd Aurelianensis dux
regis Franciæ frater, in etatis flore e-
xistens occideretur à Ioanne Burgū-
dię duce. Tunc Angli occasione sum-
pta à factionibus primorum Fran-
cię, facillè irruerunt in Franciam:
quàm omnino depređati sunt: atque
urbem Parisiorum ceperunt vbi Hé-
ricus coronatus est Francię rex, at-
que Caroli regis filiam in vxorem ac-
cepit: ex qua filium suscepit nomine
Henricum, qui post patris obitum a-
liquandiu rex fuit Tandem mortuus
est rex Carolus Anno regni sui xlii.
à creato Mundo 5382. Salutis 1422.

Quamquam per mortem Caroli
 sexti regnum deberetur Carolo
 septimo eius filio, tamen Henricus
 sextus regis Anglię filius fauentibus
 Burgundis Parisiis coronatus est
 Rex. vbi parlamentum suum con-
 stituit. & Carolus ad Pietauos seces-
 sit, vbi suum etiam parlamentum in-

stituit ac solùm Dominus exitit Pi-
 etonum, Biturigum, Turonum & To-
 lolosatum ac Aurelianorum Aure-
 lię ab Anglis obsesę, liberatę sunt
 à virgine Ioanna, & aliis primori-
 bus Francię. qui victoriam perse-
 quentes, Anglos ex Picardia & Cam-
 pania repulerunt, adeo quòd Caro-
 lus Remis Rex coronaretur. Et puel-
 la Virgo quę in Picardia ad tuitio-
 nem manserat, per insidias Anglis
 tradita. Rothomagi exusta est. His
 peractis Carolus iniuit foedus cum
 Philippo Burgundię duce, & confe-
 stim Parisienses urbem suam ei tra-
 diderunt, expulsis Anglis qui in Nor-
 maniam se receperant, coactis in-
 ducias petere, quibus non obstanti-
 bus nihilominus destiterunt Imperũ
 facere aduersus Francię confedera-
 tos. Quamobrem Carolus adiutore
 Scotię rege eos ex Normania repu-
 lit: deinde exercitũ suum Burdegala
 misit, & auspiciis domini Dunciensis

Guiennam recepit, ac ex tota Fran-
cia Anglos fugauit. Idcirco pacificus
Rex in ea extitit. obiit autem Anno
regni sui xxxix. à creato Mundo.
5421. Salutis 1461.

DE LVDOVICO XLV. REGE.

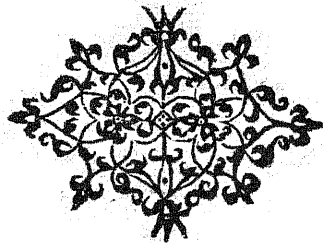

Ludouicus certior factus de mor-
te patris sui Caroli septimi, coro-
nari se in regem fecit, a duersus quem
bellum mouerunt eius consanguini
cum aliis primoribus Franciæ:
quòd pro consilio secum haberet In-
fimi status homines, ac parui pensæ
maxime per Carolum filium ducis

Burgundiæ, & Franciscum ducem
Britaniæ, qui populo suadebant Lu-
douicum regali potestate abuti, belli
insultum passus est, apud montē Le-
ricum vbi coactus est statim Carolo-
lium petere, ac de pace consilium ha-
bere. pro qua componenda bonam
partem tradidit eorum, quæ ipsi pete-
bant. Fratri suo tradidit ducatum Bi-
turigensem, & Guiennam Bæluam
Cardinalem effecit: cuius insidiis
quasi vinctus: retentus est à Burgun-
diæ duce, nisi assentiret bellum gere-
re aduersus Eburones confederatos
suos quod & præstitit, post hæc ab
Eduardo Anglorum rege oppressus,
cum eo pacem cōposuit. vbi per Ca-
rolum Burgundionem rescivit insi-
dias quæ sibi parabantur à Domino
Luxemburgi conestabili suo: qua-
mobrē illi caput abscidi iussit. Pau-
cis interiectis diebus Renatus Lotha-
ringiæ dux Carolum Burgundiæ du-
cem occidit. quo facto, Ludouicus

Burgundiæ dominus extitit. Et con-
tra Flamingos comitatum Artesien-
sem bello cepit. Tandem obiit An-
no regni sui xxii. à creato Mundo.

5443. Salutis 1483.

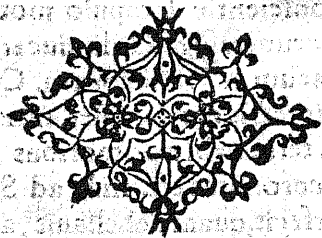
MONETA CAROLO LVI. REGI.

Mortuo Ludouico coronatus est Frācorum rex Carolus octauus filius eius vnicus, corpore pusillo, sed ingenio magno, ac maximè prouido. prima eius cura fuit ad componendum regnum, & superbos domā dum. quod vt consequeretur, maximum & crudele bellum gessit aduer-

sus Ludouicum Aureliarum ducem, & Franciscum ducem Britaniæ, quos deuicit, prope sanctum Albinum apud Pietauium post obitum dicti Frāncisci, Carolus in vxorem accepit Annam à Britania eius filiam, & Margaretam à Flādria Maximiliani Imperatoris filiam dimisit: cum quareddidit comitatum Artesiensem. Postea pacificauit ducatus Guyennæ, Normaniz, Burgundiz, & Picardiz. Richardū expulit regno Angliz, quod vsurparat aduersus Henrycum, cui illud reddidit Carolus. Preterea maximo conscientie scrupulo motus, Hispaniarum regi reddidit ducatum Parpinicum, & Russelionem. Cū sic de suis terris constituisset, traiecit in Italas terras, vbi à primoribus Imperator coronatus est. inde ad Siciliam iterfecit, quam debellauit, ac se regem coronari fecit. eadē via Neapolim cepit. Quod ægreferentes Mediolanenses, Veneti, ac Romani, existimantes cum suo exercitu de-

lere, per insidias maximum exercitū
 prope Furnouium parauerunt: nihil
 ominus tamen ipse cum suis militi-
 bus (quanquam in singulos plus de-
 cem hostes venirent) redierunt victo-
 riz compotes in Franciam. vbi in
 maxima quiete ac pace diem suum
 obiit Carolus. in quo finem accepit
 directa linea Valesiorum, quamuis
 multos liberos ex Anna à britania
 sustulisset, qui præmortui erant. mor-
 tuusque est Anno regni sui xiiii. à
 creato Mundo 5457. Salutis 1497.

DE LUDOVICO LVII. REGE.

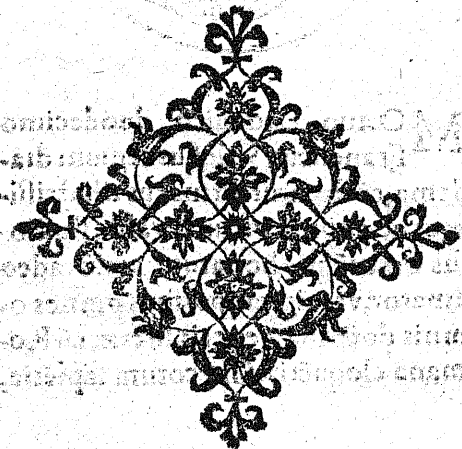

CUm Carolus absque liberis dece-
 sisset, Ludouicus Aureliarum dux
 sanguine propinquior in regno suc-
 cessit: qui simul dimisit Ioannam à
 Francia, Ludouici vndecimi filiam
 quòd coactus eam in vxorem acce-
 perat, & quòd ad generationem in-
 habilis esset: ac vxorem cepit Annā

à Britania, regis defuncti viduam.
Tam studiose regnum administra-
uit, vt nemo quisquam conquerendi
causã haberet. antiqua tributa è me-
dio sustulit, ac subsidia imminuit. quã
quam atrociora bella in Italia gere-
ret, vbi Mediolanum cepit post mul-
tas victorias aduersus ducem Sfortiã,
quem captiuum in Franciam addu-
xit, similiter Genuenses debellauit.
& regnum Neapolitanum cepit. Ioã-
nem Benetiolum eiecit è Bologna,
quam aduersus Papam vsurparat.
Præterea Venetos deuicit: quos &
cœgit reddere Papæ, regi Hispaniæ,
ac Imperatori quæcũque contra eos
vsurparant. Cuius egregii facinoris
malam compensationem recepit: nã
quibus opem tulerat, ac quos ex ini-
micis liberarat, ij ad Rauenam vnde
quaque cum adorti sunt: vbi maior
sanguinis copia fluxit, quàm dein-
ceps. veruntamen rediit Ludouicus
victor in Franciam: vbi iterum ex o-
mini parte ab inimicis circumdatus

est: hinc ab Hispanis, inde ab Helue-
tiis, Item ab Anglis imperum susti-
nuit: quamobrem coactus est noua
tributa Indicere, & vestigalia auge-
re. Attamen non ita diu durarunt
hec dura tempora. Nam per matri-
monium quod contraxit cum Maria
sorore regis Angliæ, cum omnibus
inimicis pacem composuit. In qua
mortuus est Anno regni sui, xvii. à
creato Mundo 5474. Salutaris 1514.

I iij

Mortuo Ludouico duodecimo Franciscus Valeſius regium diadema, cōſequitur, Princeps illuſtriſſimus ac eximie virtutis valde ſtudioſus omniūque bonarum artiū adeo amator, vt ſuis temporibus omnes omnis doctrinæ generis literæ, cū Romana eloquētia, Græcorum ſapiētia,

tum etiam Hebræorum intelligentia in Franciam conuenerint: & familiari quodam vſu, domesticāque conſuetudine hōſpitium ſibi fecerint. Hic regni negotiis optimè conſtitutis, vt Mediolanum ſuum recipiat proficiſcitur. Quod vbi intelligunt Heluctij mediolanis ſreſi copiis, Regi obuiam veniunt. Is ſit armorū vtrinque concurſus, quem nulla neſe iungere poteſt: ſed quādiu quiſquis aduerſum hoſtem in lūnari lumine videt, trucidare non ceſſat. neque prius illuceſſit, quā conſictum externo magis cruentum renouant. At tandem poſt longa inſicta vulnera, fuga ſalutē quaerunt Heluctij. Urbis claues Regi Mediolani adferunt: Et expugnata arce, Maximilianus dux captus, in Franciam mittitur. Poſthæ Fontarabian vello, foſſa, muro, fortiſſimam Franci bello cepērunt. Hæc cum gererent Carolus Hispaniarum rex, & Iſco Pontifex Romanus, Mediolanos ad

suum Ducem repetendum haud se-
gniter sollicitant. Itaque ergo dum
Lantrechus ibi moderatur, tota Ita-
lia miserè exturbantur Franci. Qua-
mobrem maximam vim militum eò
mittit Rex: at hii duce Borbonio (Im-
peratori enim iam tum fauebat) il-
linc pelluntur. Et is Mafsiliam bello
expugnare adoritur: sed frustra cona-
tus Italiam repetit. Quem abeùtem
fortissimis copiis multisque vigiliis
assequi Rex properat. Insubriam per-
currit. Mediolanum nullo prælio cõ-
ficit, & Ticinum (vulgò Papiam) op-
pidum natura loci, muroque lato mu-
nitissimum obsidet, oppugnat, mœ-
niorum lingua pars bombardis præ-
fracta corruit. In hostes gnauiter &
sepius insultant nostri. Contrà verò
lapidibus, jaculi, pice, sulphure & re-
dis ardentibus illi nostros arcent. Er-
gò hõs obsidione lingua expugnare
Rex cogitat: quod vt faciat haud læ-
ge ab vrbe castra metitur: vbi cum re-
liqua exercitus parte hybernat, alte-

ram enim Neapolim ire iusserat.
Quorum alterum præ nimio frigore
lecti primi, alterum extremorum ma-
lorum omniù causa fuit. Hac enim
quamprimum rescuit Borbonius, ex-
peditionem parat: milites hortatur,
ne præsentis victoriæ occasionem a-
mittant. simul ipsi iussa facessunt: &
nocte media in nostros cum princi-
pis virtute, tum auxiliatorum multi-
tudine feroces irrumpunt. iam iam
glorię immemor pro salute certat
quisquis. at hoc in prælio hi Franciæ
primores occiderunt, quos nequa-
quam tota telus satis equo pretio re-
dimere posset. & quod infortuniorũ
fuit postremum, in Hispaniam capti-
uus Rex abducitur. Borbonus verò
Romam obsidet, cui dum murũ cõs-
cendit cerebrum confoditur: neque
minus prædam in sestantur sui. tota
vrbe potiuntur. Interim ad suos Rex
reuertitur duobus ex filiis natu maio-
ribus obsidibus datis, qui quidem cir-
ca hæc imperatori optato fœdere cõ-

ciatur: & Alienorem eius sororem
coniungem accipit. ab Hispania ob-
sides redeunt. & Franciscâ Clemen-
tis Papæ neptē Henricus, tum Aure-
lianorum dux iam verò totius Gal-
liæ Delpinus, vxorē ducit. Aliquātò
pòst nō sine causa Allobrogibus bel-
lum indicitur. Expugnātur Thurini.
ad Versellas castra ponuntur. & ita to-
ta subacta foret. Allobrogia ipsa: nisi
callidis suis rationibus regis animū
aliò diuertisset Imperator. qui eodē
ferè tēpore ex Africa rediens omni-
bus collectis copiis Franciā totā sub-
iugare minatur. Ergo Pedemōtanos
inuadit. Nansoo duce Picardiam fer-
ro infestatur. Prouinciā ipse crebris
infestationibus lacessat. His nō dicē-
dum accessit incōmodum Francis
heroum nanque fortissimus & filio-
rum regis maximus Dalphinus ve-
neno necatur. Neque tamen tantis
his malis obrutus regis animus. I-
mò verò vehementius ad virtutem
accenditur. cuncta constituit & suo-

rum animos mira fortitudine artol-
lit vsque adeo vt Imperatori nihil sit
fuga melius, qua sibi suisque summo
suo dedecore, & maximis acceptis
iniuriis vitam tutatur. Illinc Picar-
diam depopulatū contendit, cui oc-
currunt Franci: eoque fugato He-
duos magno armorum impetu con-
ficiunt. At ille vt suis propemodum
victis subueniret, fama ferroque op-
pida multa solo adæquauit: & Mori-
nos crebris insultibus expugnare co-
natur: hos verò selectorum militum
fortissima manu, longa obsidione
rex liberat: Induciasque oppressus
petit Imperator. quam acceptam In-
iuriam toto conamine vlcisci cupies
Pedemontanos rursus infestat, ar-
cesque aliquot expugnat. Sed rei eā
curam & diligentiam adhibet Fran-
ciscus, vt quæ bello perdidit, bello
capiat. quibus etiā accessit cum alijs
multis cum natura, tum industria for-
tissimis oppidis Carignacū. Post hæc

cap. xlii. de rebus in Carignacū factis

vires quantò maiores coegit hostis,
Pedemōtanis que denuo bellum in-
fert. quibus auxiliū ferre Anguiano
duce Rex festinat:& insigni victoria
potitus etiam multò plura, quàm su-
begerant hostes inditionem recipit.
Quamobrem aut mori aut sine de-
decore viuere deliberat Imperator.
ergò toto impetu Francigenas adori-
tur. Luxemburgum non difficilè re-
cipit. Ligniacum perfida præsidia ho-
ste nullo pugnante traddiderunt, Sa-
desiderianum verò diutius obsessum
oppugnauit: sed munitionum penu-
riæ tandem tradito oppido fortuna-
rum vitæque incolumis suscipitur cō-
ditio. Inter hæc alia ex parte in Fran-
ciam multas incursiones Angli faci-
unt: domos vastant, agros depopulā-
tur, & cum præsidiis pactione satis i-
niqua Boloniam (aliàs omni appara-
tu bellico munitissimam) inuadunt.
Quæ dum aguntur oppidis quibus-
que fortissimis prætermisissis Parisios
properat Imperatoris exercitus. que

res incolas eo metu perculit, vt reli-
cta vrbe profugi aliò alias sedes ex-
quirent: quanquam instructiorem
aciem, & partibus multis superiorem
ipso imperatore haberet rex Franciæ:
qua si Deus voluisset, hosti viam præ-
cludere, & armatos dirumpere va-
luisset. At ex Romania cælitus (vt di-
cunt) Monachus quispiam tot tem-
poribus principes disçordes, firma iū-
xit concordia: & infecto bello acies
seiunxit. Nuperrimè Angli pacis le-
gem recipiunt: qua certo auri ponde-
re excepto Boloniam egrediantur.
reliquas conuentiones, & cum Impe-
ratore firmati fœderis pactiones, nō
adhuc satis apertas reticeo. Post hoc
imitum fœdus cum Britanis pacatis
que inter Cæsare & Frãciscum odiis
tranquillitateque Gallis vndique re-
stituta, grauissimo correptus febre
Franciscus eoque breui animam
summo suorū mœrore, Rãbouilletij
exalauit año à salute restituta 1546.
die postrema Martij Regni sui 32.

Henricus. 2. Galliarū Rex, magni illius Francisci Regis filius, ad duo dērriginta annos natus, die suo natali regnum est adeptus. Qui cū maximi populi, optimi, & fidelissimi, multorumque virorū nobilium ac Principum Principē se esse, eoque loco locatū, vt longē futuros omniū

casus prospicere sibi oporteret, vidit, certis Principibus viris adhibitis, & nonnullis aliis rerum suarum peritis hominibus, omnibus regni rationibus diligenter prouidit: tantamque imperii sui bene administrandi spem omnibus attulit, vt talē Regem non natura solū & lege Gallica datum, sed vnum ex multis quasi conquistū & electum omnes facillē iudicarent. Primū omniū, vir natura sanctus & religiosus, ne quis suo in regno diuinū Numen, ne quidue sancti deieraret, neue noui quicquā in Ecclesia moliretur Religiose, sanxit. Nimiā illam vestimentorū lautitiā, priuatāque omnem luxuriam, suo primū exemplo, deinde edicto fustulit: suam vt quisque in pace semper teneret, effecit, Ex quo ipso optimi Principis nomen, omnium consensū breui tempore obtinuit. Secundo sui regni anno Scotis antiquis Gallorū amicis ac foedere iunctis opem tulit

aduersus Britannos qui expulſam
paſſi & victi ſunt. Renouauit ſœdus
à Patre Franciſco cum Heluctiis pa-
ctum, idque anctius redditum corro-
borauit. Fortes deinde arces quæ in
Bononiens. agro à Britannis occupa-
bantur expugnauit. Bononiam Belgi-
cam tanto impetu obſedit, vt Brita-
nos ad cõditiones pacis incũdas adu-
xerit. Mox aliquot principum Ger-
maniæ præcibus, qui patriæ libertatis
tuendæ cauſa auxilium expoſtulabãt
motº ipſemet in Germaniã copioſiſſi-
mum duxit exercitum: qui in itinere
mediomattices Anne montmo-
rencii magiſtri Equitum iduſtria
occupauit. Ab hac expeditione cre-
diens, Verdumum, Tullos, Damuil-
licrum, Yuoyum, Mõmedium alias-
que vrbes & caſtra inimicorum rece-
ptaacula vi cepit. Interea Iulius 3. Ro-
manus Pontifex ſœdus cum Rege
iniit, quo Mirandula & Parma quieti
Seina priſtinæ libertati exactis, Hiſ-
panis reſtitutz ſunt. Rege Henri-

co ita in Italia rerum potente. Ca-
rolus Cæſar qui extra belli aleam
apud ſe quietẽ vniebat ad ſe rediit, co-
pioſaque peditum ac equitum ma-
nu ad octoginta vſque millia vrbe
Mediomatricũ obſidione cinxit, quã
paulò antea Rex ita omni bellico
commatu, apparatu & præſidio mu-
nierat, vt inde referre pedem non
ſine magna ſuorum internecione,
bellicarũque machinarum ac im-
pedimentorũ iactura Cæſar ſit coa-
ctus. Rex deinde cum exercitu Ebu-
rones pertransiens, Mariaburgum
recepit, omnia oppida in Arduennis
poſita excidit & incendit. Bouinis ex-
pugnatis, captõque Dinanto, Bintiũ
euertit, & omnes hoſtium agros, ipſo
hoſte armato ac ſpectante, igne &
præda vaſtauit. Anno 1555. decimo
tertio Iãuarii die, induciæ factæ ſunt
ad quinquennium inter Francorum
regem & Carolum Cæſarem ac Phi-
lippum eius filium Hispaniarum &
Angliæ regem. quo tempore bellici

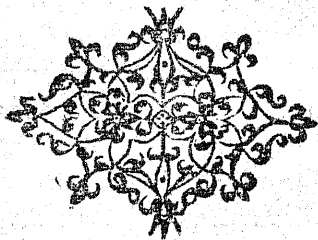
tumultus in Italia excandescabant inter Paulum 4. Pontificem & Colomas. Breues hæ fuerunt inducię cruduitque bellum inter Henricum & Philippum. quo tempore strages Sanlaurentiana accidit, & Sanguintinum, Hanium & Castellum Gallis ereptum. Anno 1557. Cũ Rex iniurię insolens, in illustrissima laude semper versatus tantę contumelię aculeum nullo modo ferre posset, inimicorum iniurias, quibus potissimũ modo poterat, quãprimũ ulcisci decreuit. Collectum instructũque exercitum alienissimò anni tempore contra omnium opinionẽ, suis omnibus repugnãtib; eduxit in expeditionem. Caletum, urbem omnũ opinionẽ inexpugnabilẽ, septimo obfessionis die, armis subegit. Guinã, castellum munitissimũ, vi captũ diruit. Hamam apprehendit. Britannos denique ipsos, qui plus ducẽtos abhinc annos illam Gallię partem, deiectis

Gallis, occuparãt: ex tota Gallia exturbavit, suãque intra insulam cõpultit, laude quidem perillustri. Quodque superiores Galliarũ Reges post Philippum Valesium armati atque victores, aut nunquam tantare, aut certẽ frustra ausi fuerant, id vnus Henricus cũ victus, & omnibus rebus comminutus videretur, effecit. Anno. 1558. die vicesima quarta Aprilis Franciscus Regis primogenitus Franciẽ Delphinus Mariam Stuartam Scotiã Reginam in vxorem duxit. Eodem anno circa æstatis initium, Henricus gemino exercitu conflato hostem æggressus est. Thionuilla tertio mensis Iunii castra Arlonum secundo Iullij à Gallis dirutum est. Circa hæc tẽpora Thermeus franciẽ Marecallus captis & dirutis Bergha & Dunkerke cũ belli fortem prosequeretur, ad Grauelinã fractus captus que fuit. Tãdẽ pax inter

hos potentissimos reges Henricū & Philippū cōtracta est. Anno 1559, die 3. Aprilis maiorem natu Elisabethā filiam eidem Philippo, & Margaritā sororem vnicam Emanuēli Philiberto Allobrogum Duci, in matrimonium dedit. Eadem in congressione cum Britannis bonis est conditionibus depactus. Pace vicissim iurciurando firmata, celebratis magnificentissimo apparatu Philippi Hispaniarū regis & Elisabethæ filie nuptiis: cum esset triduo post Emanuēlis Philiberti & Margaritæ sororis nuptias celebraturus, dum ludi apparerētur sumptuosissimi, & certamina equestria publicè iam committerētur ludicra, cumque ipse sæpius, magno omnium plausu, in ipsum venisset certamen: tertio certaminis die, spectātibus omnibus, hastis in pectus vehementi impetu utrūque cōfractis, aperto ob grauisimū incursum oculorum tegmine, ipso hastæ trunculo aduersum dextram oculū secūda percussione

denis assulis grauisimè vulneratur. Ille in cubiculo delatus, ad primā curationem vulnus esse mortiferū, nec hominum vllis remediis sanari posse, sibi que iam magis, illa de perpetua, quàm de hac exigua vita esse cogendum prædixit. Itaque pauca quedam de regni sui statu locurus, nullū deinceps alium, nisi de Deo & Christo seruatore, sermonem libenter audiuit. Et morbo in dies ingrauescente, rebus omnibus, quæ ad Christianum breui moriturum pertimēt, sanctè compositis, vndecimo die eius dici, quo vulnus acceperat, hoc est, VI. Id. Iul. Anno à Christo nato M. D. L I X. Lutetiz Parisiorum ad Turriculas de vita decessit. Corpus ad diui Dionysij sanum, omnibus fœneris solennibus summa cum cærimonia seruatis, in Galliarum Regum sepulchrum illatum. Septem liberos, qui ex Catharina Medicea charissima coniuge, fœmina spectatissima, pulcherrimos susceperat, Franciscū

natu maiorem Gallix & Scotiæ Regem, annos circiter sexdecim natū, Carolum Maximilianum Aureliæ, Alexandrum Eduardum Angolifmorum, Herculem Andegauenſium Duces, & Eliſabetham Hiſpaniarū Reginam, Claudiam Lotharingiæ Duceſ, & Margaritam natu minima, & triſtiſſimum omnibus ſui deſiderium reliquit. Vixit annos xxx. menſ. iii. di. xi. Regnavit an. xii. menſ. iii. di. xi.

DE FRANC. VALESIOLI. REG.

FRANCISCVS huius nominis ſecūduſ Franciæ & Scotiæ Rex, ſexageſimus in ordine Gallorum regum. Circa decimum ſextum ætatis annum Hérico. 2. patri in regnū ſucceſſit Anno mundi 5526. à nato Chriſto. 1559. Cū regno inaugurandus & ſacrandus erat, Rhemos adiit, ibique
K iij

honorificè receptus, magno appa-
 tu urbem ingressus est Septembris
 die 15. anni 1559. die Lunæ sequenti.
 decima octaua mensis eiusdē à Ca-
 rolo Lothareno Rhemorū Antisti-
 te in magna æde vnctus sacratúsque
 pro gallorum regum more fuit. Inde
 Barrum Ducis vsque sororem Clau-
 diam Duci Austrasiæ in matrimo-
 nium iunctam, comitatus est. Hinc
 varias vrbes & loca peragrans, Am-
 balsiã appulit: quo loco mense Mar-
 tio sequenti conuenerunt aliquot ar-
 mati equites peditésque. Hicque co-
 gressus Ambalsianus tumultus di-
 ctus fuit. Aliquo tēporis postea cla-
 pso spatio Aurelios venit: quo loco or-
 dinū cōuent⁹ indixerat vt sui populi
 querelas acciperet. Cū hæc ageretur,
 morbo decubuit: quo male decem &
 septem dies affectus, animam exhala-
 uit die Iouis quinta Octobris 1560.
 Regno potitus est menses sexdecim,
 & viginti sex dies. Conditus est San-
 Dionysij cum Henrico patre.

DE CAROLO LXI. FRANC. REGE.

Carolus nonus huiusce nominis
 sexagesimus primus Francorū
 Rex, Carolus Maximilianus, cum a-
 gualustrali intingeretur, vocatus fuit
 tertiusque è filiis Henrici heres re-
 gni factus est Francisco fratre vita sū-
 cto Anno mundi 5527. Salutis per
 Christū restitutæ 1560. Hic Rhemis

in magna æde sacratus & coronatus fuit à Carolo Lotharingo Rhenorū præfule 16. Maij 1560. Curauitq; die veneris 13. Decēbris 1560. ordinū cōuētus cœptos p̄sequi Aurelię, quo loco à Frācisco 2. fratre coicrār, q̄ deinde ad Pontifātā mense Augusto & Septēbris 1561. vocati fuere: eoque tempore Poysiaci congressus factus est de Religionis dissiidijs, qui vulgò colloquium Poissiacum dicitur. Varietas de Religione sentētiarum ita Gallorum mentes occupauit, vt inde magni tumultus excitati sint, exarseritque vndique Frācia ciuilibello, à quo nulla vrbs neque pagus inūnes fuere cū magna omniū ordinū nece manūque barbara, sine discrimine sexus in omnes sæuiente. Concurrentibus, vtriusque partis ad arma affectis, ad Druydas acies conuenerunt ibique conflixerunt non sine vtrorūque magno damno & procerum interitu id accidit decima nona die Decēbris 1562. protractæque hæ inimici-

tię fuerunt fere ad Resurrectionis v̄ que diem 1563. circa quem pax restituta fuit Gallię Regis prudenti consilio: ad quam confirmandam Rex Edicto sanxit quicquid vtriusque factum, esset id suo actum nomine & e rebus suis esse. Eoque diplomate tā iis qui romanam religionem sectantur, quam iis qui reformatam profitentem pacatè licet vitam degere religionique suę vacare sine vlla interturbatione ac perquisitione. Belli huius Ciuilis pacificatores fuerunt Illustrissimus Ludouicus Borbonius Condęus Princeps Regū Sanguinis & prudentissimus Magister equitum Annas Montmorātius vterque prælio ad Druydas hinc inde captus vtriusque exercitus imperatores qui ad pacē ineundā pluries in insula ad Ligerim e regione vestalium S. Lupo de uotarum, verba contulerāt, diligēter que indagauerāt quibus rationibus quieti gallia restitueretur. Pacata gallia Ambasiā rex petiit idē Vicenarū

salutem à quo circa Iunij mensis finē digressus est Neustriam adiens, eduxit exercitum in expeditionem recuperaturus ab Anglis Portum gratiæ quem illi paulò ante occupauerant. Vrbs vndique gallo milite circumseptā, tormentis bellicis murus fertur eiùsque pars disicitur, tantàque materies fossam repleuit, vt gallis ad agressionem non difficilis esset aditus. Comes Vuarnicius qui urbem tuebatur, hæc perpendens de pacis conditionibus cogitauit, pactusque cum Anna Montmorantio ad Iulij finem 1563. Inde rex Rothomagum venit, ibique à Senatu maior natu proclamatus est, Edictumque Majoritatis suæ promulgauit decima sexta Augusti. 1563. Quod etiam factum est in Parisiensi senatu 28. Septembris anni eiusdē. Paulò post Rex Lugdunum iuit iustradi totius sui regni causa, eiùsque fines circumiēs Blæfos tandem appulit. Anno. 1564. A pirili mense inter regem & Britannicæ re-

ginam fœdus publicatum fuit. 1566. mense Ianuario Rex imperio suo adiecit Ducatum Auriensem in eiùsque vicem Alexandro Eduardo fratri Andegauos & Borbonios contulit. Herculi verò qui Andibus potiebatur, Ducatum Alençonij & alia quedam.

